

Sepsy Károly (Petőfi volt igazgatója) írta a 37-ik szám, 1161-ik oldalán. Ő úgy gondolja, hogy a kormány által kinevezett színigazgatók minden évben egy-egy előadás jövedelmét tartozzanak az intézetnek adni. 1856-ban a „Magyar Sajtó”-ban Havi Mihály ír cikket egy segélyintézet létesítéséről, ugyanott Futó János is cikkezik, (98., 225., 236. szám). 1857 december 1-én Fejér Károly ungvári színigazgató az első, aki 40 forintot adományoz a vidéki színészet nyugdíjalapjára. (Lásd „Napkelet”, 1858. 4. sz. 63. oldal) Ugyanezen lapban Futó János (25. szám) ismét cikkezik „A vidéki színészek nyugdíjaztatása” cím alatt. A jó szándék azonban csak jó szándék maradt, semmi komoly jellegű mozgalom nem indult meg, még ez időben, de a láng, melyet itt-ott élesztgettek, nem aludt el. 1863-ban Molnár György röpiratot adott ki, melyben kéri a vidéki színészeket, adjanak engedélyt részére egy szini nyugdíj- és segélyintézet megalapítására, de — talán fölösleges is mondanunk — ez a vállalkozás is meddő maradt; azonban a lelkes Molnár nem hagyta tervét elaludni; egy pár év múlva újra kiadott egy újabb röpiratot, melynek címe volt: „III. Napoleon és a színházi szabadság”, melyben ismét a nyugdíjkérdést feszegette, külföldi tapasztalataival fűszerezve. A színészet egyeteme azonban még mindig nem reagált az üdvös javaslatokra. Csak a debreceniek jutottak célhoz, mert ők már 1867. okt. 1-én megalakították a saját kezelésű nyugdíjintézetüket, melynek 1875-ben már 21004 forint 78 krajcár tőkéje volt.

E körülmény, valamint az is, hogy egy-egy jelentősebb városban színügyi egyletek alakultak, végre élénkebb megmozdulásra bírta a magyar színészeket. Kitűnő alkalom volt erre Rajkay (Friebeisz) István szerkesztésében „A Szinpad” című szaklap megindítása, 1869. november 29-én. Rajkay állandóan ébren tartotta az eszmét s a lelkes cikkek természetesen nem maradtak hatás nélkül, mind több és több érdemes szakember szól hozzá a kérdéshez és az elvetett mag kezd csirázni. A Szinpad következő számaiban mind sűrűbben cikkeznek: Szath-

máry Károly, Kovács István, Zádor Balázs Zoltán, Jakab Zoltán, Győrffy Antal, Molnár György, Ödry Lehel, Lukácsy Sándor, Pataky Ferenc, Császár Miklós, Szerdahelyi Kálmán, Tóth Ede, Deésy Zsigmond, Egressy Ákos, s mind a színészet központi szervezetének és nyugdíjintézetének mielőbbi felállítását és ezzel kapcsolatban a magyar színészet rendezését sürgették.

Folytatódik az agitáció az 1871-ik esztendőben is, már egyre szaporodnak. A „Szinpad” útján érkezett adományok a létesítendő nyugdíjalap javára. Győry Vilmos a „Közönyt közönnyel” fordítási jogdíját, 10 forintot ajánlott fel. Budalyovszkyné Szilágyi Lilla 5 forinttal, Tóth Béla színigazgató 10 forint 20 krajcár gyűjtéssel, Fekter Ferenc tenorista 3 forint adománnyal, Follinus János, Szabó Sándor, Buljovszky Gyula, Károlyi Lajos, Fehérvári Antal, Fanda és Frohner nyomdászok 5-5 forinttal, Kocsiszovszky Jusztin társulata 9 forinttal, maga az igazgató 100 forinttal, a Nemzeti Színház a Várszínházban tartott „Gauthier Margit” előadásának jövedelmével, 300 forinttal szaporították a nyugdíjtőkét. Közben egyre sürgették az érdekeltek és illetékesek egy alakuló kongresszus összehívását, míg végre 1871 április 5-én az ország minden részéből összejöttek Pesten a színészek és előzetes ismerkedési estély után másnap, április 6-án reggel 10 órától a Nemzeti szálloda nagytermében megtartották az első gyűlést. Latabár Endre megállapította a közgyűlési sorrendjét. Kétszery Józsefet (62 éves) választották meg korelnöknek. Utána egy öt tagú igazoló bizottság alakult, melynek tagjai voltak: Miklóssy Gyula, Várnai Fábian, Dernői Károly, Vizváry Gyula és Aranyossy Gyula. Jegyzők: Bercsényi Béla és Eöry Gusztáv. Összesen 47 képviselőt igazoltak. A kongresszus elnökévé Felek Miklóst, alelnökké Miklóssy Gyulát választották meg. Többek hozzászólása után két bizottságot jelölt ki a kongresszus, melyeknek feladata lesz egyrészt a vidéki színészet rendezésének kérdését egybefoglalni és feldolgozni, másrészt pedig a nyugdíj alapszabályait ismertetni és kommentálni. E kettős bi-